

CHAMBRES RÉUNIES

19 JUILLET 1950.

PROJET DE DECRET.**PROJETS D'ADRESSE AU PRINCE REGENT****RAPPORT**

**fait au nom de la Commission spéciale (1) par
M. du Bus de Warnaffe.**

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a été saisie d'un projet de décret déposé par le Gouvernement (doc. n° 4) portant que les Chambres constatent que l'impossibilité de régner de Sa Majesté le Roi Léopold III a pris fin, et d'un amendement d'initiative parlementaire, (doc. n° 6), portant que les Chambres réunies constatent que l'impossibilité de régner n'a pas pris fin.

Votre commission a été également saisie de deux projets d'adresse au Prince Régent, émanant respectivement du Gouvernement (doc. n° 5), et de certains membres de l'Assemblée (doc. n° 3).

I. Projet de décret.

Un commissaire a souligné que la délibération des Chambres Réunies ne peut porter que sur l'impossibilité de régner résultant du fait de l'ennemi, constatée le 20 septembre 1944, la seule que le Gouvernement eût fait constater sur pied et en application de l'article 82 de la Constitution. Il fait observer que le projet de décret consigné dans le document n° 6 tend à faire dire que d'autres impossibilités ont succédé à celle-là, ce qui constituerait un empiètement du législatif sur l'exécutif, le Gouvernement étant seul habilité à faire constater une impossibilité de régner; au surplus, la loi du 19 juillet 1945 aurait dès lors le caractère d'un décret pris en application de l'article 82 de la Constitution, ce qui est contraire à la réalité, et insoutenable.

(1) Composition de la Commission : M. Van Cauwelaert, président et M. Struye, président-suppléant; MM. Ancot, d'Aspremont Lynden, du Bus de Warnaffe, Héger, Kluyskens, Lefèvre (Th.), Maes, Moyersoen, Oblin, Pholien, Ronse — Buset, Fayat, Larock, Rolin, Spaak, Van Acker (Ach.), Van Remoortel, Vermeylen. — Mme Ciselet, M. Lefèbvre (R.).

VERENIGDE KAMERS

19 JULI 1950.

ONTWERP VAN DECREET**ONTWERPEN VAN ADRES AAN DE PRINS REGENT****VERSLAG**

**uit naam van de Bijzondere Commissie (1) uit-
gebracht door de h. du Bus de Warnaffe.**

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Uw Commissie kreeg een ontwerp van decreet te onderzoeken, dat door de Regering werd ingediend (Gedr. St. n° 4) houdende dat de Kamers vaststellen dat de onmogelijkheid tot regeren van Zijne Majesteit Leopold III een einde genomen heeft, zomede een amendement van parlementair initiatief (Gedr. St., n° 6), houdende dat de Verenigde Kamers vaststellen dat de onmogelijkheid tot regeren geen einde genomen heeft.

Bij uw Commissie werden eveneens twee ontwerpen van adres aan de Prins Regent ingediend, welke onderscheidenlijk uitgaan van de Regering (Gedr. St. n° 5) en van sommige leden der Vergadering (Gedr. St. n° 3).

I. Ontwerp van decreet.

Een commissielid wees er op dat de beraadslaging van de Verenigde Kamers slechts kan gaan over de op 20 September 1944 vastgestelde onmogelijkheid tot regeren door 's vijands toedoen, de enige die de Regering heeft laten vaststellen op grond en bij toepassing van artikel 82 der Grondwet. Dat lid heeft laten opmerken dat het in het Gedrukt Stuk n° 6 geformuleerde ontwerp van decreet er op neerkomt dat daarop andere onmogelijkheden gevolgd zijn hetgeen een ingrijpen zou betekenen van de wetgevende macht op het gebied van de uitvoerende macht, daar alleen de Regering bevoegd is om de onmogelijkheid tot regeren vast te stellen; buitendien zou de wet van 19 Juli 1945 dienvolgens het karakter van een bij toepassing van artikel 82 der Grondwet genomen decreet hebben, hetgeen in strijd met de werkelijkheid is en niet kan staande gehouden worden.

(1) Samenstelling van de Commissie : de h. Van Cauwelaert, voorzitter en de h. Struye, plaatsvervangend voorzitter; de hh. Ancot, d'Aspremont Lynden, du Bus de Warnaffe, Héger, Kluyskens, Lefèvre (Th.), Maes, Moyersoen, Oblin, Pholien, Ronse. — Buset, Fayat, Larock, Rolin, Spaak, Van Acker (Ach.), Van Remoortel, Vermeylen. — Mevr. Ciselet en de h. Lefèbvre (R.).

Un autre membre est d'avis que, sans doute, la seule cause d'impossibilité de régner qui avait été constatée avant juillet 1945, était le fait de l'ennemi; mais que la loi du 19 juillet avait admis tacitement que l'impossibilité de régner s'était prolongée, malgré la disparition du fait matériel qui lui avait donné naissance. D'après ce membre, pendant cinq ans on a admis la substitution d'une nouvelle cause à l'ancienne cause de l'impossibilité de régner, sans qu'il eût été nécessaire à cette fin de provoquer la réunion des Chambres pour le faire constater.

Il est donc inadmissible de soutenir sérieusement que l'impossibilité de régner sur la fin de laquelle les Chambres Réunies sont appelées à se prononcer, soit due au fait de l'ennemi.

Un membre rappelle les circonstances qui motivèrent la loi du 19 juillet 1945 : on se trouvait à ce moment dans une situation délicate en ce qui concerne les pouvoirs du Régent. D'aucuns soutenaient la thèse de l'automatisme de la reprise de ses pouvoirs par le Roi; on aurait eu dès lors un Roi et un Régent. Dans Son message du 14 juillet 1945, le Roi émettait une théorie nouvelle sur la fin de l'impossibilité de régner lorsque, constatant qu'il ne pouvait constituer un gouvernement, il ajouta qu'il reprendrait l'exercice de Ses pouvoirs lorsque la situation politique le permettrait. C'est dans ces conditions qu'après que le Roi eût été libéré, et afin d'éviter toute équivoque sur les pouvoirs du Régent et les conditions dans lesquelles ils pourraient cesser, le Gouvernement déposa un projet de loi appliquant sainement l'article 82 de la Constitution.

Poursuivant son exposé, ce membre regrette que d'aucuns retrécissent actuellement les débats, et s'obstinent à vouloir résoudre une question politique à coups d'arguments juridiques, surtout lorsque ces derniers sont contraires aux faits. Personne ne croit aujourd'hui que le problème consiste à constater que le fait de l'ennemi a cessé; c'est le Roi qui a posé le problème dans les termes où il se pose; il a excipé de Son état de santé d'abord, de la situation politique ensuite, pour surseoir à la reprise de l'exercice de Ses pouvoirs; la droite à ce moment n'a pas protesté. Lorsque les partisans de la consultation populaire ont obtenu qu'il y fût procédé, ce ne fut pas pour demander à la Nation si le fait de l'ennemi subsistait ou non, mais si l'impossibilité politique et morale de régner existait encore. Certains oublient tout cela aujourd'hui, parce qu'une majorité leur permet de s'appuyer sur le droit mort en méconnaissant les faits vivants, ce qui est déplorable pour le pays.

Repondant à cette intervention, un commissaire souligne qu'il faut avoir des principes et s'y tenir. La pensée qui guida le Gouvernement en 1945 était que le Roi ne pourrait décider si et quand il reprendrait l'exercice de Ses pouvoirs. La loi du 19 juillet 1945 fut une loi de circonstance avec les apparences d'une loi de caractère définitif. Le fait, c'est que la majorité parlementaire de 1945 se refusa à participer

Een ander lid is van mening dat weliswaar de enige oorzaak van onmogelijkheid tot regeren, die vóór Juli 1945 werd vastgesteld, 's vijands toedoen was; maar dat de wet van 19 Juli 1945 stilzwijgend aangenomen had dat de onmogelijkheid tot regeren heeft voortgeduurd, niettegenstaande het verdwijnen van het materieel feit dat er aanleiding toe gegeven had. Volgens dat lid heeft men gedurende vijf jaren het vervangen van de vroegere oorzaak van onmogelijkheid tot regeren door een nieuwe oorzaak aanvaard, zonder dat het daarom nodig was beide Kamers bijeen te roepen om zulks te doen vaststellen.

Het is derhalve niet te aanvaarden, dat ernstig staande zou worden gehouden dat de onmogelijkheid tot regeren, over het einde waarvan de Verenigde Kamers geroepen zijn uitspraak te doen, te wijten zou zijn aan 's vijands toedoen.

Een lid herinnert aan de omstandigheden, die aanleiding gaven tot de wet van 19 Juli 1945 : wij verkeerden toenmaals in een kiese toestand wat de machten van de Regent betrof. Sommigen verdedigden de thesís, dat de Koning zijn bevoegdheid automatisch moest hervatten; in dat geval ware er een Koning en een Regent geweest. In zijn boodschap van 14 Juli 1945, bracht de Koning een nieuwe theorie naar voren over het einde van de onmogelijkheid tot regeren, toen hij vaststelde dat hij geen Regering kon vormen, en er aan toevoegde, dat hij de uitoefening van zijn machten zou hervatten, wanneer de politieke toestand zulks mogelijk zou maken. Daarom was het, dat de Regering, na de bevrijding van de Koning, ter voorkoming van elke verwarring over de bevoegdheid van de Regent en over de manier, waarop die een einde zou nemen, een ontwerp indiende dat strekt tot een gezonde toepassing van artikel 82 van de Grondwet.

Verder betreurde datzelfde lid, dat sommigen thans het debat willen beperken en zich blijven inspannen om een politieke kwestie op te lossen met behulp van juridische argumenten, vooral wanneer die in strijd zijn met de feiten. Niemand gelooft thans nog, dat het er op aan komt vast te stellen, dat 's vijands toedoen niet meer bestaat; het is de Koning zelf die het vraagstuk gesteld heeft zoals het zich thans voordoet; hij beriep zich eerst op zijn gezondheidstoestand en naderhand op de politieke toestand om de hervatting van zijn bevoegdheden uit te stellen; op dat ogenblik deed zich geen protest voor vanwege de rechterzijde. Toen de voorstanders van de volksraadpleging bereikt hadden dat deze zou plaats hebben, was het de bedoeling niet, om aan de bevolking te vragen, of 's vijands toedoen nog bestond, maar wel of de politieke en zedelijke onmogelijkheid tot regeren nog bestond. Sommigen zijn dat alles nu vergeten, omdat een meerderheid hen in staat stelt, te steunen op het dode recht en daarbij de levende feiten te miskennen, wat betreurenswaardig is voor het land.

Als antwoord op deze uiteenzetting wijst een commissielid er op, dat men principes moet hebben en er naar handelen. De Regering liet zich in 1945 leiden door de gedachte dat de Koning niet kon beslissen, of en wanneer hij de uitoefening van zijn machten zou hervatten. De wet van 19 Juli 1945 was een gelegenheidswet, hoewel zij de schijn van een definitieve wet had. De waarheid is dat de meerderheid van

à un Gouvernement du Roi, *intuitu personæ*. La loi du 19 juillet 1945 fut votée au Sénat par 78 voix contre 58 et 5 abstentions; la minorité dut subir la loi du nombre, sans cesser de lutter pour le retour à l'ordre constitutionnel que, devenue majorité aujourd'hui, elle estime pouvoir faire triompher, surtout après que la consultation populaire a permis de dégager une incontestable majorité favorable au Roi.

La discussion générale étant close, l'amendement faisant l'objet du document n° 6 est rejeté par 11 voix contre 9.

Avant de passer au vote sur le projet gouvernemental, un membre propose de l'amender par l'adjonction des mots : « l'impossibilité de régner *par le fait de l'ennemi*, a pris fin ». Cet amendement est rejeté par 11 voix contre 9, un membre ayant fait observer que cette addition était sans intérêt, eu égard aux termes de la loi du 19 juillet 1945.

Un débat s'engage ensuite sur le point de savoir quand l'impossibilité de régner a pris fin. Deux thèses sont développées sur cette question :

1° Que prévoit la loi de 1945 ? Que le Parlement (Chambres réunies), constate un fait : la fin de l'impossibilité de régner. A partir de cette constatation, et par le seul effet de celle-ci, le Roi reprend l'exercice de Ses pouvoirs. Mais autre est la question de savoir quand, avant cette constatation, l'impossibilité a cessé : la fin de l'impossibilité, et la constatation par l'effet de laquelle le Roi reprend l'exercice de ses fonctions, sont deux choses distinctes dont la date n'est pas identique. Dans la pensée du constituant lorsque l'impossibilité de régner naît, les ministres doivent la faire constater et ensuite convoquer les Chambres pour qu'il soit pourvu à la régence. De même, lorsque l'impossibilité de régner cesse, le Gouvernement doit justifier de cette cessation et faire savoir à quel moment et pour quelle cause elle s'est produite. A quelle date l'impossibilité de régner, pour le Roi, a-t-elle pris fin ? Les Chambres Réunies ont le devoir de l'indiquer dans leur délibération.

2° La loi du 19 juillet 1945 est claire, comme l'article 82 de la Constitution.

Aux termes de cet article, lorsque le Roi est dans l'impossibilité de régner, les ministres font constater cette impossibilité, après quoi ils convoquent les Chambres pour pourvoir à la régence.

Le législateur de 1945 a prévu une autre procédure, en stipulant que lorsqu'il a été pourvu à la régence par application de l'article 82 de la Constitution, ce sont les Chambres Réunies qui constatent la fin de l'impossibilité de régner. La loi de 1945 ne prévoit pas une constatation préalable par le Gouvernement ni, partant, de justification à fournir par ce dernier. Le

het Parlement in 1945 weigerde deel te nemen aan een koninklijke Regering, *intuitu personæ*. De wet van 19 Juli 1945 werd in de Senaat aangenomen met 78 tegen 58 stemmen, bij 5 onthoudingen; de minderheid moest de wet van het aantal ondergaan, zonder de strijd op te geven voor de terugkeer tot de grondwettelijke orde, die zij thans, als meerderheid, acht te moeten doen zegeviereren, vooral nu de volksraadpleging heeft aangetoond, dat er onbetwistbaar een meerderheid is vóór de Koning.

Nadat de algemene bespreking afgesloten was, werd het amendement dat voorkomt in het Gedrukt Stuk n° 6, verworpen bij 11 tegen 9 stemmen.

Alvorens overgegaan wordt tot de stemming over het regeringsontwerp, stelde een lid voor dit te amenderen door toevoeging van de woorden : « De onmogelijkheid tot regeren *door 's vijands toedoen* heeft een einde genomen ». Dit amendement werd met 11 tegen 9 stemmen verworpen, nadat door een lid werd opgemerkt dat die toevoeging geen belang opleverde, gelet op de bewoordingen der wet van 19 Juli 1945.

Daarna ontstond een bespreking over het tijdstip waarop de onmogelijkheid tot regeren een einde genomen heeft. Twee stellingen worden hieromtrent ontwikkeld :

1° Wat bepaalt de wet van 1945 ? Dat het Parlement (Verenigde Kamers) een feit vaststelt : het einde van de onmogelijkheid tot regeren. Zohaast deze vaststelling gedaan is en alleen door de uitwerking daarvan, hervat de Koning de uitoefening van zijn machten. Maar een andere vraag is, wanneer, vóór deze vaststelling, de onmogelijkheid een einde heeft genomen : het einde van de onmogelijkheid, en de vaststelling, waardoor de Koning de uitoefening van zijn functies herneemt, zijn twee verschillende zaken, waarvan de datum niet dezelfde is. In de gedachte van de grondwetgever moeten de ministers, wanneer de onmogelijkheid tot regeren ontstaat, deze doen vaststellen en daarna de Kamers bijeenroepen om in het regentschap te voorzien. Zo ook, wanneer de onmogelijkheid tot regeren een einde neemt, moet de Regering van dit einde doen blijken en mededelen op welk ogenblik en uit welke oorzaak het is voortgekomen. Op welk ogenblik heeft de onmogelijkheid tot regeren voor de Koning een einde genomen ? De Verenigde Kamers hebben tot plicht dit in hun beraadslaging te vermelden.

2° De wet van 19 Juli 1945 is duidelijk, evenals artikel 82 der Grondwet.

Naar luid van laatstgenoemd artikel, doen de ministers, wanneer de Koning in de onmogelijkheid verkeert tot regeren, die onmogelijkheid vaststellen, waarna zij de Kamers bijeenroepen om in het regentschap te voorzien.

De wetgever van 1945 heeft een andere procedure gekozen, waar hij bepaalde dat, wanneer in het regentschap is voorzien bij toepassing van artikel 82 der Grondwet, het de Verenigde Kamers zijn die vaststellen dat de onmogelijkheid tot regeren een einde heeft genomen. De wet van 1945 voorziet niet in een voorafgaande vaststelling door de Regering, noch dien-

législateur de 1945 a, au contraire, entendu conférer la plénitude de souveraineté au Parlement pour déterminer le moment auquel prend fin la régence, et la manière d'y mettre fin. Il est dès lors sans pertinence juridique ni intérêt pratique de vouloir établir une discrimination chronologique entre la fin de l'impossibilité de régner, et la constatation de ce fait.

Le projet de décret déposé par le Gouvernement est ensuite adopté par 11 voix contre 10.

II. Projets d'adresse au Prince Régent.

Un membre reconnaît que le projet du Gouvernement répond aux précédents, et qu'à l'égard du Régent Surllet de Chokier ainsi que des membres du Gouvernement provisoire, il n'a été utilisé d'autre formule que celle qui est proposée par le Gouvernement : « bien mérité de la Patrie ». Néanmoins, si cette formule est irréprochable dans son classicisme, elle demeure « sèche » et doit être étoffée.

Cet avis étant partagé par la Commission, et celle-ci préférant la forme épistolaire du projet faisant l'objet du doc. n° 3, le texte suivant est adopté :

1er paragraphe :

« Monseigneur,

» Les Chambres Réunies adressent à Votre Altesse Royale l'hommage de leur profonde gratitude ». *(Adopté à l'unanimité.)*

2e paragraphe :

« Elles vous remercient de n'avoir jamais, même aux heures les plus sombres de la guerre, désespéré du sort de la Patrie; d'avoir montré votre fidélité totale à nos alliés, en les aidant dans la résistance belge; d'avoir soigneusement évité tout contact avec l'occupant, et d'avoir préféré les dangers du maquis à la déportation ». *(Rejeté par 11 voix contre 10, après qu'un membre eût fait observer que l'Adresse ne pouvait viser que la mission accomplie par le Prince en sa qualité de Régent.)*

Un amendement tendant à substituer aux premiers mots : « Elles vous remercient » les mots « Elles se souviennent », fut également rejeté.

3e paragraphe :

» Elles remercient Votre Altesse Royale d'avoir, au lendemain de la libération, accepté la charge redoutable de Régent du Royaume et, dans le scrupuleux respect de Ses devoirs constitutionnels, de l'avoir exercée d'une manière qui a maintenu le prestige du Pays et l'union de la Nation. *(Adopté par 11 voix contre 10.)*

volgens in een door deze laatste te verstrekken verantwoording. De wetgever van 1945 heeft daarentegen aan het Parlement algehele zelfstandigheid willen verlenen om te bepalen op welk ogenblik het regentschap ophoudt en, op welke wijze er een einde wordt aan gemaakt. Het is derhalve zonder enig juridisch noch praktisch belang, een chronologisch onderscheid te willen maken tussen het einde van de onmogelijkheid tot regeren en de vaststelling hiervan.

Het door de Regering ingediend ontwerp van decreet wordt vervolgens met 11 tegen 10 stemmen aangenomen.

II. Ontwerpen van adres aan de Prins Regent.

Een lid erkent dat het regeringsontwerp aan precedents beantwoordt en dat, ten aanzien van Regent Surllet de Chokier, alsmede van de leden van het Voorlopig Bewind, geen andere formule werd gebruikt dan die welke de Regering thans voorstelt : « heeft zich jegens het Vaderland ten zeerste verdienstelijk gemaakt ». Niettemin, al is die formulering onberispelijk in haar classiek, toch blijft zij « droog » en moet ze aangevuld worden.

De Commissie, die de briefvorm verkiest van het ontwerp dat door het gedrukt stuk n° 3 weergegeven wordt, treedt de bedoelde mening bij en neemt de volgende tekst aan :

1^e alinea :

« Monseigneur,

» De Verenigde Kamers betuigen aan Uwe Koninklijke Hoogheid hun diepgevoelde erkentelijkheid ». *(Eenparig aangenomen.)*

2^e alinea :

« Zij danken U omdat Gij nooit, zelfs niet in de somberste uren van de oorlog, gewanhoopt hebt aan de lotsbestemming van het Vaderland; omdat Gij uw algehele trouw aan onze geallieerden hebt betoond door hen te helpen in de Belgische weerstand; omdat Gij zorgvuldig elk contact met de bezetter vermeden hebt en de gevaren van de ondergrondse beweging verkozen hebt boven de wegvoering ». *(Verworpen met 11 tegen 10 stemmen, nadat een lid had doen opmerken dat het Adres slechts kan doelen op de zending door de Prins Regent in zijn hoedanigheid van Regent vervuld.)*

Een amendement er toe strekkende de eerste woorden « Zij danken U » te vervangen door de woorden « Zij herinneren zich » werd insgelijks verworpen.

3^e alinea :

» Zij danken Uwe Koninklijke Hoogheid omdat Zij, onmiddellijk na de bevrijding, de ontzaglijke last van het Regentschap over het Koninkrijk heeft aanvaard en, met nauwgezette naleving van Haar grondwettelijke plichten, die functie heeft uitgeoefend op een wijze die het aanzien van ons land en de eendracht

(La minorité a rejeté ce texte, les mots symbole de l'union de vos compatriotes, figurant au projet en ayant été supprimés.)

4e paragraphe :

« Les Chambres Réunies, profondément reconnaissantes pour les services éminents que Votre Altesse Royale a rendus,

» Proclament :

» Son Altesse Royale le Prince Charles, Comte de Flandre, Prince de Belgique, a bien mérité de la Patrie. » *(Adopté à l'unanimité.)*

L'ensemble de l'adresse a été adopté par 11 voix contre 10 dans les termes suivants :

« Monseigneur,

» Les Chambres Réunies adressent à Votre Altesse Royale l'hommage de leur profonde gratitude.

» Elles remercient Votre Altesse Royale d'avoir, au lendemain de la libération, accepté la charge redoutable de Régent du Royaume et, dans le scrupuleux respect de Ses devoirs constitutionnels, de l'avoir exercée d'une manière qui a maintenu le prestige du Pays et l'union de la Nation.

» Les Chambres Réunies, profondément reconnaissantes pour les services éminents que Votre Altesse Royale a rendus,

» Proclament :

» Son Altesse Royale le Prince Charles, Comte de Flandre, Prince de Belgique, a bien mérité de la Patrie. »

Le présent rapport a été adopté par 11 voix contre 10.

Le Rapporteur,
Ch. DE BUS DE WARNAFFE.

Le Président,
P. STRUYE.

van de Natie heeft gehandhaafd. *(Met 11 tegen 10 stemmen aangenomen.)* *(De minderheid heeft die tekst verworpen, nadat de woorden symbool van de eendracht uwer landgenoten die in het ontwerp voorkwamen, er uit werden weggelaten.)*

4e alinea :

« De Verenigde Kamers, diep erkentelijk voor de uitmuntende diensten die Uwe Koninklijke Hoogheid bewezen heeft,

» Verklaren plechtig dat :

» Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Karel, Graaf van Vlaanderen, Prins van België, zich jegens het Vaderland ten zeerste verdienstelijk heeft gemaakt. » *(Eenparig aangenomen.)*

Het adres werd in de volgende bewoordingen in zijn geheel aangenomen met 11 tegen 10 stemmen :

« Monseigneur,

» De Verenigde Kamers betuigen aan Uwe Koninklijke Hoogheid hun diepgevoelde erkentelijkheid.

» Zij danken Uwe Koninklijke Hoogheid omdat Zij, onmiddellijk na de bevrijding, de ontzaglijke last van het Regentschap over het Koninkrijk heeft aanvaard en, met nauwgezette naleving van Haar grondwettelijke plichten, die functie heeft uitgeoefend op een wijze die het aanzien van ons Land en de eendracht van de Natie heeft gehandhaafd.

» De Verenigde Kamers, diep erkentelijk voor de uitmuntende diensten die Uwe Koninklijke Hoogheid bewezen heeft,

» Verklaren plechtig :

» Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Karel, Graaf van Vlaanderen, Prins van België, heeft zich ten zeerste verdienstelijk gemaakt jegens het Vaderland. »

Dit verslag werd goedgekeurd met 11 tegen 10 stemmen.

De Verslaggever,
Ch. DE BUS DE WARNAFFE.

De Voorzitter,
P. STRUYE.

NOTE DE LA MINORITE.

La minorité de la Commission prend acte du fait que malgré ses instances répétées la majorité s'est refusée à dire si elle faisait sienne la déclaration d'un de ses commissaires, suivant laquelle :

« la délibération des Chambres Réunies ne peut porter que sur l'impossibilité de régner résultant *du fait de l'ennemi* ».

De même la majorité s'est refusée à préciser quelle était l'événement qui avait mis fin à l'impossibilité de régner et la date à laquelle cette impossibilité avait pris fin.

La minorité estimant que le rapport aurait dû faire la lumière sur ces points essentiels, regrette de ne pouvoir l'approuver.

Elle constate d'autre part, que le texte de l'Adresse au Prince Charles, tel qu'il a été rédigé par la majorité de la Commission, ne contient pas le rappel nécessaire des mérites que le Prince Charles s'est acquis pendant la guerre, alors qu'ils ont contribué à faire de lui un symbole de l'unité nationale, et qu'ils sont une des raisons importantes de la gratitude du peuple belge.

H. ROLIN.

R. LEFEBVRE.

NOTA VAN DE MINDERHEID.

De minderheid van de Commissie neemt akte van het feit dat, ondanks haar herhaald aandringen, de meerderheid geweigerd heeft te zeggen, dat zij de verklaring van een harer commissieleden tot de hare maakte, volgens welke :

« De beraadslaging der Verenigde Kamers slechts kan gaan over de onmogelijkheid tot regeren *door 's vijands toedoen* ».

De meerderheid heeft ook geweigerd te zeggen, welke gebeurtenis juist een einde heeft gemaakt aan de onmogelijkheid tot regeren en op welke datum die onmogelijkheid een einde heeft genomen.

De minderheid is van mening dat het verslag die hoofdpunten had moeten in het licht stellen en betreurt het verslag niet te kunnen goedkeuren.

Zij stelt overigens vast dat de tekst van het Adres aan de Prins Regent, zoals hij door de meerderheid der Commissie is opgesteld, niet de nodige herinnering bevat aan de verdiensten die Prins Karel verworven heeft tijdens de oorlog, hoewel zij er toe bijgedragen hebben van hem een symbool van 's lands eenheid te maken, en zij een der voorname redenen der erkentelijkheid van het Belgische volk zijn.